

Список тем

7 клас

<p>Програма 2011 (оновлена 2017) року</p>	<p align="center">Модельні навчальні програми, розроблені за новим Державним стандартом базової середньої освіти</p>	
	<p align="center">Н.Б. Голуб, О.М. Горошкіна</p>	<p align="center">Заболотний О.В. та колектив авторів</p>
<p>1. Вступ. Літературна норма української мови. Поняття літературна мова, літературна норма; орфографічні, лексичні, фразеологічні, словотвірні, морфологічні, синтаксичні, пунктуаційні, стилістичні норми; поняття літературна мова й діалекти, просторіччя, жаргон – 1 година.</p> <p>2. Повторення та узагальнення вивченого. Розділові знаки у вивчених синтаксичних конструкціях. Вивчені частини мови, правопис їх – 3 години.</p> <p>3. Морфологія. Орфографія. Дієслово: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Форми дієслова: неозначена форма, особові форми, дієприкметник, дієприслівник, безособові форми на -но, -то (<i>загальне ознайомлення</i>). Неозначена форма (інфінітив) та особові форми. Доконаний і недоконаний види дієслова. Часи дієслів. Теперішній час. Минулий час. Зміна дієслів у минулому часі. Майбутній час. Дієслова I і II дієвідмін. Букви “е”, “и” в особових закінченнях дієслів I і II дієвідмін (<i>повторення</i>). Дієвідмінювання дієслів теперішнього й майбутнього часу. Способи дієслів (дійсний, умовний, наказовий). Творення дієслів умовного й наказового способів. Знак м’якшення у дієсловах наказового способу. Безособові дієслова. Способи творення дієслів. “Не” з дієсловами (<i>повторення</i>). Правопис -<i>ться</i>, -<i>шся</i> в</p>	<p>1. Вступ. Мовні обов’язки українців. Що таке обов’язок? Які є види обов’язків? Суть мовних обов’язків. Навіщо потрібні мовні обов’язки? Що визначає ставлення до державної мови? – 1 година.</p> <p>2. Дієслово. Поглиблене повторення вивченого. Дієслово: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Форми дієслова: неозначена форма, особові форми, дієприкметник, дієприслівник, безособові форми на -но, -то (<i>загальне ознайомлення</i>). Неозначена форма (інфінітив) та особові форми. Види дієслова. Способи дієслів. Дійсний спосіб. Часи дієслів. Минулий час. Змінювання дієслів у минулому часі. Теперішній час. Особливості змінювання. Майбутній час. Проста і складена форми. Особливості змінювання. Дієвідмінювання. Букви е, и в особових закінченнях дієслів I і II дієвідмін (повторення). Наказовий спосіб. Особливості творення. Умовний спосіб. Особливості творення. Безособові дієслова. Дієслівні форми на -но, -то. Способи творення дієслів. Правопис дієслів: “Не” з дієсловами (повторення). Правопис -<i>ться</i>, -<i>шся</i> в дієсловах (повторення). Уживання дієслів у мовленні – 14 год +2 (<i>есе+узагальнення</i>).</p> <p>3. Дієприкметник. Дієприкметник як особлива форма дієслова: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Дієприкметниковий зворот. Розділові знаки в реченнях з дієприкметниковими зворотами. Активні й пасивні</p>	<p>1. Вступ. Українська мова єднає нас. Мова – нетлінний скарб кожного народу. Українська мова як засіб єднання, згуртування українського народу. Державна мова – один із найважливіших чинників існування держави.</p> <p>2. Повторення та узагальнення вивченого. Словотвір (похідні й непохідні слова; основні способи словотворення). Лексикологія. Фразеологія (лексичне значення слова; групи слів за значенням, походженням, вживанням; фразеологізми). Морфологія (рід та число іменників; відмінювання іменників; особливості окремих відмінкових форм іменників; групи прикметників за значенням; ступені порівняння прикметників; відмінювання числівників; поєднання числівників з іменниками; уживання числівників на позначення часу; розряди займенників). Орфографічний практикум: букви “е”, “и” на позначення ненаголошених голосних у корені слова; правопис префіксів; велика буква та лапки у власних назвах; правопис складних слів разом і з дефісом; зміни приголосних під час творення слів за допомогою суфіксів -<i>ськ-</i>, -<i>ств-</i> та під час творення іменників із суфіксом -<i>ин-</i>; подвоєні букви; апостроф; м’який знак; написання слів іншомовного походження (букви “и”, “і”; подвоєні букви; апостроф; м’який знак). Лексичні помилки. Уживання слів у невластивому їм значенні; неточне вживання фразеологізмів; тавтологія; уживання зайвого слова; уживання слів, не властивих українській мові (практично).</p> <p>3. Морфологія. Орфографія. Дієслово: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична</p>

дієсловах (повторення) – 18 годин.

4. Дієприкметник як особлива форма дієслова: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Дієприкметниковий зворот. Розділові знаки в реченнях з дієприкметниковими зворотами. Активні й пасивні дієприкметники. Творення й відмінювання активних і пасивних дієприкметників теперішнього й минулого часу. Правопис відмінкових закінчень дієприкметників. Обмеженість уживання форм активних дієприкметників теперішнього часу в сучасній українській мові, способи їх заміни. Безособові дієслівні форми на -но, -то. Правопис суфіксів дієприкметників. -Н- у дієприкметниках та -нн- у прикметниках дієприкметникового походження. “Не” з дієприкметниками – 10 годин.

5. Дієприслівник як особлива форма дієслова: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Дієприслівниковий зворот. Розділові знаки при дієприслівниковому звороті й одиничному дієприслівникові. Вид і час дієприслівників. Дієприслівники недоконаного й доконаного виду, творення їх. “Не” з дієприслівниками – 7 годин.

6. Прислівник: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди прислівників (практично). Ступені порівняння прислівників. Творення й правопис прислівників. Букви -н- та -нн- у прислівниках. “Не” і “ні” з прислівниками. “И” та “і” в кінці прислівників. Правопис прислівників на -о, -е, утворених від прикметників і дієприкметників. Написання прислівників окремо, разом, через дефіс. Написання прислівникових словосполучень типу: *раз у*

дієприкметники. Особливості творення, відмінювання, уживання. Способи заміни активних дієприкметників. Правопис дієприкметників: -н- у дієприкметниках та -нн- у прикметниках дієприкметникового походження. “Не” з дієприкметниками. Уживання дієприкметників у мовленні – 7 годин.

4. Дієприслівник. Дієприслівник як особлива форма дієслова: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Дієприслівниковий зворот. Розділові знаки в реченнях з дієприслівниковими зворотами й одиничними дієприслівниками. Вид і час дієприслівників. Творення дієприслівників недоконаного й доконаного виду. “Не” з дієприслівниками – 5+3 години (*есе + контрольна + аналіз к/р*).

5. Прислівник. Прислівник: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Ступені порівняння прислівників. Способи творення прислівників. Особливості наголошування і правопису прислівників: написання прислівників із дефісом. Правопис прислівників разом та окремо. Букви -н- та -нн- у прислівниках. “Не” і “ні” з прислівниками. “И” та “і” в кінці прислівників – 7+3 год (*есе + контрольна + аналіз к/р*).

6. Службові частини мови. Прийменник. Поглиблене повторення вивченого в початкових класах: Прийменник як службова частина мови і засіб зв'язку слів. Види прийменників за будовою. Непохідні й похідні прийменники. Написання похідних прийменників разом, окремо та з дефісом. Синонімічні й антонімічні прийменники. Особливості вживання прийменників – 5 годин.

7. Сполучник. Поглиблене повторення вивченого в попередніх класах. Сполучник як службова частина мови. Види сполучників за будовою, походженням. Сполучники

роль. Форми дієслова: неозначена форма (інфінітив), особова форма, дієприкметник, дієприслівник, форми на -но, -то (загальне ознайомлення). Неозначена форма дієслова (інфінітив). Вид дієслів (доконаний, недоконаний). Особові форми дієслова. Безособові дієслова. Теперішній час дієслів (змінювання за особами та числами). Правопис і вимова -ться, -шся в дієсловах (повторення). Минулий час дієслів (змінювання за родами та числами). Майбутній час дієслів (форми майбутнього часу; змінювання за особами та числами). Особливості відмінювання дієслів дати, їсти, бути та дієслів з основою на -вісти (відповісти). Дієслова I та II дієвідмін. Букви е, и в особових закінченнях дієслів. Спосіб дієслів (дійсний, умовний, наказовий). Творення дієслів умовного й наказового способів. М'який знак у дієсловах наказового способу (повторення). “Не” з дієсловами. Наголошування окремих дієслів та їхніх форм (нести, везти, мести, плести, несемо, веземо, пишу, кажу та ін.).

4. Дієприкметник. Дієслівні форми на -но, -то. Дієприкметник як форма дієслова: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Активні й пасивні дієприкметники. Обмеженість уживання форм активних дієприкметників теперішнього часу в сучасній українській мові, способи заміни їх. Творення активних дієприкметників. Творення пасивних дієприкметників. Відмінювання дієприкметників. Дієприкметниковий зворот. Розділові знаки в реченнях із дієприкметниковими зворотами. Буква “н” у дієприкметниках та букви “нн” у прикметниках дієприкметникового походження. Написання “не” з дієприкметниками. Дієслівні форми на -но, -то. Речення з дієслівними формами на -но, -то.

5. Дієприслівник. Дієприслівник як форма дієслова: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Дієприслівниковий зворот. Розділові знаки в реченнях з одиничними дієприслівниками та дієприслівниковими зворотами.

раз, з дня на день – 14 годин.

7. Прийменник як службова частина мови. Прийменник як засіб зв'язку слів у словосполученні й реченні. Зв'язок прийменника з непрямыми відмінками іменника. Види прийменників за будовою. Непохідні й похідні прийменники. Написання похідних прийменників разом, окремо та через дефіс. Синонімічні й антонімічні прийменники. Прийменниково-іменникові конструкції в ролі членів речення – 3 години.

8. Сполучник як службова частина мови. Види сполучників за будовою, походженням. Використання сполучників у простому і складному реченнях: сполучники сурядності й підрядності. Написання сполучників разом та окремо. Розрізнення сполучників й однозвучних слів. Синонімічні й антонімічні сполучники – 3 години.

9. Частка як службова частина мови. Частки формотворчі та словотворчі. Частки, що надають слову або реченню додаткових відтінків (практично). Правопис часток “не” і “ні” з різними частинами мови (узагальнення). Написання часток -бо, -но, -то, -от, -таки – 4 години.

10. Вигук як особлива частина мови. Групи вигуків за значенням. Дефіс у вигуках. Кома і знак оклику при вигуках – 2 години.

11. Узагальнення й систематизація вивченого про частини мови, правопис і використання їх у мовленні – 2 години.

сурядності й підрядності. Використання їх у простому і складному реченнях як засобу зв'язку однорідних членів і частин складного речення. Написання сполучників разом та окремо. Розрізнення сполучників й однозвучних слів. Синонімічні й антонімічні сполучники – 6 годин.

8. Частка. Частка як службова частина мови. Частки формотворчі та словотворчі. Частки, що надають слову або реченню додаткових відтінків (практично). Правопис часток “не” і “ні” з різними частинами мови (узагальнення).

Написання часток -бо, -но, -то, -от, -таки – 4 години.

9. Вигук. Вигук як особлива частина мови. Групи вигуків за значенням. Дефіс у вигуках. Кома і знак оклику в реченнях із вигуками – 3 години + 4 години (есе + узагальнення + контрольна + аналіз к/р).

10. Інформація. Повторення вивченого в 5-6 класах. Способи пошуку інформації. Вибір джерела інформації (практично). Якість і достовірність інформації. Вербальні й невербальні засоби інформації. Опрацювання текстової інформації (практично). Перетворення (трансформування) інформації (текстової в графічну і навпаки). Використання інформації в різних ситуаціях спілкування (практично) – 8 годин + 2 години (есе + контрольна).

11. Текст. Повторення вивченого в 5-6 класах. Поради читачам. Мета читання (пошук інформації, виконання завдань, набуття естетичного досвіду). Вдумливе читання. Критичне читання. Зміст прочитаного. Проблеми в тексті (обговорення). Вторинні тексти. Детальний переказ. Опис у художніх текстах. Емоційний складник художнього тексту. Прийоми редагування тексту – 8 + 3 (есе + контрольна + аналіз к/р).

12. Жанри мовлення. Повторення вивченого в 5-6 класах. Жарт. Висміювання. Насмішка. Захват, захоплення.

Дієприслівники недоконаного й доконаного виду. Час дієприслівників. Написання не з дієприслівниками.

6. Прислівник. Прислівник: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди прислівників за значенням (практично). Творення прислівників (практично). Розрізнення прислівників й омонімічних слів інших частин мови. Ступені порівняння прислівників. Букви “н” та “нн” у прислівниках. Букви “и” та “і” в кінці прислівників. Написання прислівників разом, окремо і з дефісом. Написання прислівникових сполучень. Розрізнення прислівників, які пишемо разом, й однозвучних сполучень слів, які пишемо окремо. Написання “не” та “ні” з прислівниками. Наголошування прислівників (практично впродовж опрацювання всіх тем).

7. Службові частини мови. Вигук. Службові частини мови (загальні ознаки). **Прийменник** як службова частина мови. Види прийменників за будовою. Розрізнення прийменників та омонімічних слів інших частин мови. Написання прийменників разом, окремо та з дефісом. Особливості вживання окремих прийменників, зокрема прийменника по (практично). Уживання прийменників у, в; прийменника з та його варіантів із, зі (зо) (повторення). Синонімічні прийменники.

Сполучник як службова частина мови. Види сполучників за будовою. Сполучники одиничні, повторювані, парні. Сполучники сурядності та підрядності. Синонімічні сполучники. Написання сполучників разом та окремо. Розрізнення сполучників “зате”, “проте”, “щоб”, “якби” та ін. й однозвучних слів, які пишемо окремо.

Частка як службова частина мови. Частки формотворчі та словотворчі. Частки, що надають слову або реченню додаткових відтінків (практично). Написання часток. Написання “не” з різними частинами мови (узагальнення).

Вигук як особлива частина мови. Групи вигуків за значенням. Дефіс у вигуках. Кома та знак оклику в

Повідомлення. Інструкція.
Знайомство. Дружня бесіда.
Конспект – 8 годин.
13. Спілкування. Повторення вивченого в 5-6 класах. Комунікативні наміри. Поділитися враженнями. Мовні й позамовні засоби гармонійного спілкування (елементи ввічливості, жести, міміка, усмішка, комплімент). Засоби прикрашання мовлення: фразеологізми, інтонаційний малюнок. Бар'єри спілкування. Суперечка і сварка. Правила гарного слухача.
Повторення в кінці року – 2 години (на розсуд учителя).

реченнях із вигуками.
8. Узагальнення та систематизація вивченого про частини мови, правопис їх і використання в мовленні. Самостійні та службові частини мови, вигук; роль їх у мовленні; основні морфологічні ознаки; синтаксична роль. Форми дієслова. Розряди прислівників за значенням. Особливості вживання окремих граматичних форм (на вибір учительки / учителя). Основні орфограми в словах різних частин мови (на вибір учительки / учителя).